Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
2019-2024

Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής

2022/2051(INL)

2.2.2023

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής

προς την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων

σχετικά με προτάσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την τροποποίηση των Συνθηκών
(2022/2051(INL))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Margarida Marques

(Πρωτοβουλία – άρθρο 47 του Κανονισμού)

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής καλεί την Επιτροπή Συνταγματικών Υποθέσεων, αρμόδια επί της ουσίας:

– να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τις ακόλουθες προτάσεις:

1. εκφράζει την ικανοποίησή του για την τελική έκθεση σχετικά τη Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης, η οποία περιλαμβάνει 49 προτάσεις[1] και υποβλήθηκε στους Προέδρους των τριών θεσμικών οργάνων στις 9 Μαΐου 2022· σημειώνει ότι αρκετές προτάσεις πρέπει να θεωρηθούν οικονομικού χαρακτήρα και επισημαίνει ότι ορισμένες συστάσεις θα μπορούσαν επίσης να αποτελέσουν αντικείμενο παρακολούθησης στο πλαίσιο των ισχυουσών Συνθηκών· σημειώνει ότι ορισμένες από αυτές θα απαιτούσαν τροποποίηση των Συνθηκών προκειμένου να εφαρμοστούν πλήρως·

2. υπενθυμίζει ότι, στις 9 Ιουνίου 2022, το Κοινοβούλιο υπέβαλε στο Συμβούλιο προτάσεις για την τροποποίηση των Συνθηκών σύμφωνα με τη συνήθη διαδικασία αναθεώρησης που προβλέπεται στο άρθρο 48 της ΣΕΕ[2]·

3. επιμένει στην ανάγκη ενίσχυσης της δημοκρατικής νομιμότητας, της λογοδοσίας και του ελέγχου κατά την άσκηση των οικονομικών πολιτικών της Ένωσης· ζητεί το πλαίσιο, τα θεσμικά όργανα και τα εργαλεία της οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης να διέπονται από την κοινοτική μέθοδο· πιστεύει ότι το Κοινοβούλιο θα πρέπει να ενεργεί ως βασικός παράγοντας για τη διασφάλιση αποτελεσματικού ελέγχου· θεωρεί ότι οποιαδήποτε διεύρυνση του συνόλου των αρμοδιοτήτων της ΕΕ στον τομέα της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής πρέπει να συνοδεύεται από αντίστοιχη διεύρυνση των δικαιωμάτων και των αρμοδιοτήτων του Κοινοβουλίου· ζητεί κάθε αναθεώρηση των Συνθηκών να θέτει το Κοινοβούλιο σε πιο ισότιμη βάση και να ενισχύει την δημοκρατική εποπτεία που ασκεί στους εν λόγω τομείς πολιτικής· ζητεί ευρύτερη συμμετοχή των θεσμικών και κοινωνικοοικονομικών παραγόντων στον καθορισμό των προτεραιοτήτων οικονομικής πολιτικής για την περαιτέρω οικειοποίηση των μεταρρυθμίσεων·

4. υπενθυμίζει τους στόχους της Ένωσης που ορίζονται στη Συνθήκη, όπως η δημιουργία μιας οικονομικής και νομισματικής ένωσης, καθώς και η επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης που θα βασίζεται στην βιώσιμη και ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη, τη σταθερότητα των τιμών και σε μια άκρως ανταγωνιστική οικονομία της αγοράς με πλήρη απασχόληση και κοινωνική πρόοδο· υπογραμμίζει ότι κάθε νομοθετικό κείμενο θα πρέπει να συνάδει με την επίτευξη αυτών των στόχων· θεωρεί ότι η ανθεκτικότητα της οικονομίας της ΕΕ και η στρατηγική αυτονομία της Ένωσης θα πρέπει να προστεθούν ως υπό ευρεία έννοια μέσα για την επίτευξη των στόχων των Συνθηκών·

5. επισημαίνει ότι οι οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 και ο πόλεμος στην Ουκρανία αποκάλυψαν περαιτέρω τα όρια του ισχύοντος ευρωπαϊκού δημοσιονομικού πλαισίου και επικροτεί την πρωτοβουλία που ανέλαβε η Επιτροπή για

[1] Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης, Έκθεση επί του τελικού αποτελέσματος, Μάιος 2022.
[2] Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 9ης Ιουνίου 2022 σχετικά με το αίτημα για σύγκληση Συνέλευσης για την αναθεώρηση των Συνθηκών (2022/2705(RSP).

τη μεταρρύθμισή τους·

6. υποστηρίζει ένα πλαίσιο οικονομικής διακυβέρνησης που ενισχύει την ανταγωνιστικότητα και την ανθεκτικότητα της οικονομίας της Ένωσης για τη διασφάλιση της σταθερότητας, της πλήρους απασχόλησης, της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, της διαφάνειας, των στρατηγικών και βιώσιμων επενδύσεων για την επίτευξη της διττής μετάβασης και της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης, της δημοκρατικής λογοδοσίας και ανάληψης ευθύνης, των δημοσιονομικών πολιτικών, συμπεριλαμβανομένου του δημοσιονομικού αποθέματος που δημιουργείται σε ευνοϊκές οικονομικές συνθήκες και των μέσων για την αντιμετώπιση των κλυδωνισμών· σημειώνει ότι οι συζητήσεις στο πλαίσιο της Διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης ανέδειξαν το αίτημα για εις βάθος επανεξέταση της οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ και του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου· υπενθυμίζει ότι το Κοινοβούλιο συμφώνησε σε μια επείγουσα μεταρρύθμιση της αρχιτεκτονικής της οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων απλούστερων και σαφέστερων δημοσιονομικών κανόνων και ενός πλαισίου που θα ευνοεί περισσότερο τη μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη·

7. τονίζει τη σημασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου ως του βασικού μέσου για τον συντονισμό της ευρωπαϊκής οικονομικής πολιτικής και, στο πλαίσιο αυτό, ζητεί μεγαλύτερη συμμετοχή του Κοινοβουλίου για τη διασφάλιση δίκαιης και ισότιμης συνεργασίας μεταξύ των συννομοθετών·

8. σημειώνει ότι, ενώ οι εθνικές δημοσιονομικές πολιτικές παραμένουν κυρίαρχο ζήτημα, πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τους κύριους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης, γεγονός που συνεπάγεται συντονισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο·

9. τονίζει τη σημασία ενός πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, ώστε να μπορούν οι κυβερνήσεις να προωθούν τις δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίζουν τη βιωσιμότητα του χρέους· υπενθυμίζει ότι η Ένωση θα μπορούσε να αντιμετωπίσει καλύτερα την κρίση λόγω της νόσου COVID-19 με κοινούς κανόνες και κοινά μέσα σε ευρωπαϊκό επίπεδο· ζητεί να εξεταστούν περαιτέρω τα εργαλεία που επιτρέπουν τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών ώστε η Ένωση και τα κράτη μέλη να επενδύσουν σε κοινές στρατηγικές προτεραιότητες σε επίπεδο Ένωσης·

10. σημειώνει ότι οι αριθμητικές τιμές του πρωτοκόλλου 12 των Συνθηκών εξακολουθούν να βασίζονται σε μέσους όρους οικονομικών δεικτών από τα τέλη της δεκαετίας του 1990· υπενθυμίζει ότι τα κράτη μέλη παραβίασαν τα κριτήρια του Μάαστριχτ περισσότερες από 170 φορές από τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου το 2011· ζητεί την ενδελεχή εξέταση των κριτηρίων του Μάαστριχτ, αξιοποιώντας την εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τις δύο τελευταίες δεκαετίες του ενιαίου νομίσματος και από τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την προηγούμενη και την τρέχουσα κρίση, όπως η χρηματοπιστωτική κρίση και η κρίση δημόσιου χρέους από τις αρχές των τελών της δεκαετίας του 2010, η πανδημία COVID 19 και ο πόλεμος στην Ουκρανία·

11. ζητεί να επανεξεταστεί η οικονομική διακυβέρνηση λαμβανομένων υπόψη των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από την ευρωπαϊκή απάντηση στους οικονομικούς κλυδωνισμούς, δηλαδή λύσεις όπως το Next Generation EU, συμπεριλαμβανομένης της δομής της διακυβέρνησής του, και το ευρωπαϊκό μέσο προσωρινής στήριξης για τον

μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE)· σημειώνει ότι το άρθρο 126 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) απέδειξε περιορισμένη δυνατότητα προσαρμογής σε εξωτερικούς κλυδωνισμούς· τονίζει την ανάγκη επικαιροποίησης του ενωσιακού πλαισίου μακροοικονομικής διακυβέρνησης, ώστε να καταστεί πιο ανθεκτικό και να δοθεί η δυνατότητα στα κράτη μέλη και στο Κοινοβούλιο να σχεδιάσουν νέους σχετικούς κανόνες για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των οικονομικών μοντέλων τους και των βασικών επενδύσεων, με βάση ορθές δημοσιονομικές πολιτικές και βιώσιμα επίπεδα χρέους και να επιτραπεί η εφαρμογή της διττής μετάβασης που δεν αφήνει κανέναν στο περιθώριο·

12. επισημαίνει ότι η αδυναμία της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας οδήγησε στη δημιουργία της θέσης του Ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας (ΥΕ/ΑΠ)· υπογραμμίζει ότι οι στενά συντονισμένες οικονομικές πολιτικές σε επίπεδο Ένωσης θα απαιτούσαν έναν εκπρόσωπο της Οικονομικής Διακυβέρνησης της Ένωσης στην Επιτροπή, στη σύνθεση του Συμβουλίου Οικονομικών Δημοσιονομικών Θεμάτων και στην Ευρωομάδα·

13. σημειώνει την πρόσφατη χρήση του άρθρου 122 της ΣΛΕΕ για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων του πολέμου στην Ουκρανία στις τιμές της ενέργειας· αναγνωρίζει την ανάγκη για ταχεία λήψη αποφάσεων σε περίπτωση εξωτερικού απρόβλεπτου κλυδωνισμού· επιδοκιμάζει, ωστόσο, την έλλειψη συμμετοχής του Κοινοβουλίου και των πολιτών που εκπροσωπεί· ζητεί την αναθεώρηση του άρθρου 122 της ΣΛΕΕ που θα εγγυάται δικαιότερη δημοκρατική εκπροσώπηση, μεταξύ άλλων με την ισότιμη συμμετοχή του Κοινοβουλίου·

14. ζητεί μετ' επιτάσεως να βελτιωθεί το πλαίσιο λογοδοσίας της ΕΚΤ προς το Κοινοβούλιο, ώστε να ενισχυθεί ο ρόλος του Κοινοβουλίου ως ελεγκτικού οργάνου· επιμένει στην επισημοποίηση του υποχρεωτικού νομισματικού διαλόγου με το Κοινοβούλιο·

15. επιμένει ότι το ευρώ είναι επί του παρόντος το ενιαίο νόμισμα της ζώνης του ευρώ, αλλά πρέπει να θεωρείται ως το νόμισμα της Ένωσης· θεωρεί ότι η ΕΚΤ πρέπει να υπερασπιστεί, να διατηρήσει και να βελτιώσει τον διεθνή ρόλο του ευρώ· πιστεύει ότι η διεύρυνση του ευρώ και στα 27 κράτη μέλη πρέπει να αποτελεί μόνιμο στόχο, ο οποίος πρέπει να επιτευχθεί με ρεαλιστικό, αναλογικό και υπεύθυνο χρονοδιάγραμμα, διασφαλίζοντας τη σταθερότητα και την ανταγωνιστικότητα της ζώνης του ευρώ· σημειώνει ότι οι ισχύουσες Συνθήκες δεν καθορίζουν συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την ένταξη στη ζώνη του ευρώ, αλλά αφήνουν στα κράτη μέλη να αναπτύξουν τις δικές τους στρατηγικές για την εκπλήρωση της προϋπόθεσης για την υιοθέτηση του ευρώ·

16. αναγνωρίζει ότι η φορολογική πολιτική υπόκειται σε καθεστώς ομοφωνίας σύμφωνα με τις ισχύουσες Συνθήκες· υπογραμμίζει ότι τις τελευταίες δεκαετίες υπήρξαν πολυάριθμα εμπόδια στις βασικές φορολογικές πρωτοβουλίες της ΕΕ·

17. επισημαίνει ότι ορισμένες φορολογικές πολιτικές έχουν ήδη ενσωματωθεί σε μεγάλο βαθμό, όπως ο φόρος προστιθέμενης αξίας και οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης· σημειώνει ότι ορισμένες φορολογικές πολιτικές της ΕΕ συνίστανται στην εφαρμογή

διεθνών διαπραγματεύσεων για τις οποίες η Ένωση και τα κράτη μέλη κατέχουν ηγετική θέση· επικροτεί τις προτάσεις που υπέβαλε η ολομέλεια της Διάσκεψης για το Μέλλον της Ευρώπης στις 9 Μαΐου 2022, ιδίως την πρόταση 16 σχετικά με τις δημοσιονομικές και φορολογικές πολιτικές, στόχος της οποίας είναι η μεγαλύτερη εναρμόνιση και ο συντονισμός των φορολογικών πολιτικών εντός των κρατών μελών, η θέσπιση μιας κοινής βάσης φορολογίας εταιρειών και η ισχύς της εποπτείας της απορρόφησης και της χρήσης των κονδυλίων της ΕΕ·

18. τονίζει ότι, μακροπρόθεσμα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν υπόψη την προστιθέμενη αξία της μετάβασης στην ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία, όπως συνέστησε η Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης· καλεί, στο πλαίσιο αυτό, την Επιτροπή να εκκινήσει εκ νέου τη συζήτηση σχετικά με τη χρήση της ψηφοφορίας με ειδική πλειοψηφία για ορισμένα φορολογικά θέματα μέσω μιας σταδιακής προσέγγισης, ως συνέχεια της ανακοίνωσής της του 2019 επί του θέματος, και ως απάντηση στο αποτέλεσμα της Διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης·

19. επισημαίνει το γεγονός ότι ορισμένα κράτη μέλη έχουν χρησιμοποιήσει καταχρηστικά τα εθνικά βέτο σε φορολογικά θέματα για να επιτύχουν παραχωρήσεις σε άλλους τομείς πολιτικής· τονίζει ότι η άσκηση αυτών των βέτο απειλεί να διαιωνίσει τις επιζήμιες φορολογικές πρακτικές και την κοινωνική αδικία, που υπονομεύουν την ικανότητα της Ένωσης να λειτουργεί αποτελεσματικά, να προάγει ίσους όρους ανταγωνισμού και να προστατεύει τα συμφέροντα των πολιτών της και των ΜΜΕ·

20. επισημαίνει τις νέες προκλήσεις για την πολιτική ανταγωνισμού της Ένωσης (άρθρα 101 έως 109 της ΣΛΕΕ), οι οποίες δικαιολογούν οι κατευθυντήριες γραμμές και οι ανακοινώσεις να ευθυγραμμίζονται με τους στόχους που κατοχυρώνονται στη Συνθήκη και να θεσπίζονται ισότιμοι όροι ανταγωνισμού υπό το φως της Πράσινης Συμφωνίας, του ευρωπαϊκού πυλώνα των κοινωνικών δικαιωμάτων και της στήριξης της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης σε βασικούς τομείς, όπως η βιομηχανική, η αμυντική, η ψηφιακή και η εμπορική πολιτική· ζητεί μεγαλύτερη συμμετοχή του Κοινοβουλίου στην αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών για τις συγχωνεύσεις και τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων·

21. επισημαίνει ότι ο θεμιτός ανταγωνισμός μεταξύ των εταιρειών μπορεί να αποφέρει οφέλη, μεταξύ άλλων και για τους καταναλωτές· επισημαίνει τις θετικές επιπτώσεις που έχουν οι ΜΜΕ στην οικονομία και την κοινωνία, καθώς και την ανάγκη να υπάρχουν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού για αυτές· υπογραμμίζει ότι η πολιτική ανταγωνισμού της Ένωσης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ειδικές ανάγκες των ΜΜΕ· καλεί την Επιτροπή να εξετάσει τον βέλτιστο τρόπο επίτευξης αυτών των στόχων·

22. θεωρεί ότι το Κοινοβούλιο θα πρέπει να συμμετέχει περισσότερο στις δραστηριότητες των ομάδων εργασίας και των ομάδων εμπειρογνωμόνων σε διεθνές επίπεδο, όπως το Διεθνές Δίκτυο Ανταγωνισμού, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου και ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) ως παρατηρητής·

23. επαναλαμβάνει ότι η Ένωση πρέπει να αντιμετωπίσει την έλλειψη πολιτικής βαρύτητας στον τομέα των οικονομικών πολιτικών σε διεθνές επίπεδο λόγω, μεταξύ άλλων, της έλλειψης συνοχής της εκπροσώπησής της σε διεθνείς οργανισμούς, η οποία θα μπορούσε να βελτιωθεί με την εφαρμογή μέτρων για τη διασφάλιση της ενιαίας

εκπροσώπησης της Ένωσης και του ευρώ διεθνώς σε όλες τις διαστάσεις και τις πολιτικές της·

24. ζητεί να αξιοποιούνται πλήρως στο μεσοδιάστημα οι ισχύουσες Συνθήκες.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ημερομηνία έγκρισης	31.1.2023
Αποτέλεσμα της τελικής ψηφοφορίας	+: 35 –: 13 0: 6
Βουλευτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Rasmus Andresen, Άννα-Μισέλ Ασημακοπούλου, Gunnar Beck, Marek Belka, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Gilles Boyer, Markus Ferber, Jonás Fernández, Giuseppe Ferrandino, Frances Fitzgerald, Claude Gruffat, José Gusmão, Enikő Győri, Eero Heinäluoma, Michiel Hoogeveen, Danuta Maria Hübner, Stasys Jakeliūnas, France Jamet, Ondřej Kovařík, Γεώργιος Κύρτσος, Aušra Maldeikienė, Csaba Molnár, Siegfried Mureşan, Caroline Nagtegaal, Luděk Niedermayer, Λευτέρης Νικολάου-Αλαβανός, Piernicola Pedicini, Kira Marie Peter-Hansen, Sirpa Pietikäinen, Eva Maria Poptcheva, Evelyn Regner, Antonio Maria Rinaldi, Dorien Rookmaker, Alfred Sant, Joachim Schuster, Ralf Seekatz, Pedro Silva Pereira, Paul Tang, Irene Tinagli, Inese Vaidere, Marco Zanni
Αναπληρωτές παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία	Nicola Beer, Damien Carême, Margarida Marques, Eva Maydell, Andżelika Anna Możdżanowska, Mikuláš Peksa, Jessica Polfjärd, Erik Poulsen, Mick Wallace
Αναπληρωτές (άρθρο 209 (7) παρόντες κατά την τελική ψηφοφορία)	Andreas Glück, Camilla Laureti, Leopoldo López Gil

ΤΕΛΙΚΗ ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ ΜΕ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΚΛΗΣΗ ΣΤΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

35	+
PPE	Άννα-Μισέλ Ασημακοπούλου, Stefan Berger, Markus Ferber, Danuta Maria Hübner, Leopoldo López Gil, Aušra Maldeikienė, Eva Maydell, Siegfried Mureşan, Luděk Niedermayer, Sirpa Pietikäinen, Ralf Seekatz, Inese Vaidere
Renew	Gilles Boyer, Giuseppe Ferrandino, Γεώργιος Κύρτσος, Eva Maria Poptcheva
S&D	Marek Belka, Jonás Fernández, Eero Heinäluoma, Camilla Laureti, Margarida Marques, Csaba Molnár, Evelyn Regner, Joachim Schuster, Pedro Silva Pereira, Paul Tang, Irene Tinagli
The Left	José Gusmão
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Damien Carême, Claude Gruffat, Stasys Jakeliūnas, Piernicola Pedicini, Mikuláš Peksa, Kira Marie Peter-Hansen

13	-
ECR	Michiel Hoogeveen, Andżelika Anna Możdżanowska, Dorien Rookmaker
ID	Gunnar Beck, France Jamet
NI	Enikő Győri, Λευτέρης Νικολάου-Αλαβάνος
PPE	Frances Fitzgerald, Jessica Polfjärd
Renew	Ondřej Kovařík, Caroline Nagtegaal, Erik Poulsen
The Left	Mick Wallace

6	0
ID	Antonio Maria Rinaldi, Marco Zanni
PPE	Isabel Benjumea Benjumea
Renew	Nicola Beer, Andreas Glück
S&D	Alfred Sant

Υπόμνημα των χρησιμοποιούμενων συμβόλων:
+ : υπέρ
- : κατά
0 : αποχή